Muistio

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

25.10.2018



Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:ien väliaikaisesta muuttamisesta – ehdotus hallituksen esityksen jakamisesta**

Hallituksen esitys koskee arvonlisäverolain 35 ja 38 §:ien muuttamista. Hallituksen esityksessä on ehdotettu muutoksia useampaan eri asiakokonaisuuteen. Olemme erittäin huolissamme niistä muutoksista, jotka esityksen hyväksyminen tämän hetkisessä muodossaan toisi kotipalvelujen tukipalvelujen (esim. siivouspalvelut vanhuksille) ja varhaiskasvatuksen alihankintapalvelujen (esim. yksityisen päiväkodin ostamat ateriapalvelut) arvonlisäverotukseen. Käytännössä monet näistä palveluista muuttuisivat verottomista verollisiksi. Maksajina olisivat näiden palvelujen käyttäjät eli ikäihmiset, vammaiset ja sairaat tai henkilöt, joiden toimintakyky on muun syyn vuoksi alentunut sekä lapsiperheet.

Hallituksen esitys sisältää osioita, jotka ovat itsenäisiä eli riippumattomia sote-uudistuksesta. Lisäksi hallituksen esitys sisältää osioita, jotka riippuvat sote-uudistuksesta ja sen etenemisestä. Tämän vuoksi ehdotammekin hallituksen esityksen jakamista. Tämä mahdollistaisi hyvien ja perusteltujen lakimuutosten loppuunsaattamisen pikaisemmassakin aikataulussa. Sen sijaan ne palvelut, jotka ovat sidottuja sote-uudistukseen ja joiden osalta tarkempi arvonlisäverokäsittelyn tutkiminen on vielä tarpeen, voitaisiin jättää tässä kohtaa pois agendalta.

Alla ensin yhteenvetomme ehdotuksista, jota seuraa tarkempi ehdotuksemme hyväksyttävistä ja pöydälle jätettävistä kohdista.

| **Asia** | **Mitä koskee?** | **Ehdotus?** |
|---|---|---|
| Kumotaan arvonlisäverolain (1501/1993) 59 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1218/1994 | Kumotaan kuurojen tulkkausta koskeva pykälä | Kannatettava, voidaan päättää |
| Muutetaan 35 §:n 1 kohta, 36 §:n 5 kohta, 38 § ja 130 a §:n 1 momentin 2 kohta | Valtaosin sanamuotojen tarkennuksia liittyen sote-uudistukseen.<br>→ Osin myös sanamuotojen tarkennuksia, jotka ovat sote-uudistuksesta itsenäisiä (käsitellään alla tarkemmin) | Valtaosin ei kannatettava. Liittyy sote-uudistukseen. Tarvitsee lisäarviointia.<br>→ Siltä osin kun kyse on sanamuotojen tarkennuksista, muutokset kannatettavia ja voidaan päättää. |

| | | |
|---|---|---|
| Lisätään lakiin uusi 38 a ja 38 b § | Lisätään varhaiskasvatus omaksi otsikoksi sosiaalihuoltopalveluna | Kannatettava, voidaan päättää. Perusteluja muokattava alihankintapalvelujen osalta. |
| Muutetaan väliaikaisesti arvonlisäverolain (1501/1993) 35 §:n 1 kohta ja 38 § seuraavasti | Väliaikainen muutos vapauttaen kunnat, kunnes järjestämisvastuu siirtyy maakunnille | Ei kannatettava. Liittyy sote-uudistukseen. Tarvitsee lisäarviointia. |

## Nyt ratkaistavia asioita

### Tulkkauspalvelut – kumotaan 59 §:n 5 kohta, sisällytetään 38 §:n 2 momenttiin

Muutos on kannatettava ja verotuskäytäntöä yhtenäistävä.

### Lisätään AVL 38 a ja b §:t

Muutos liittyy varhaiskasvatuksen muussa lainsäädännössä tapahtuneisiin muutoksiin. Muutos itsessään on kannatettava. Perusteluissa oleva virheellinen lause on korjattava.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa sanotaan, että ”Varhaiskasvatuksen harjoittajan alihankintana hankkimat tavarat ja palvelut olisivat arvonlisäverolain yleisten sääntöjen mukaisesti verollisia” (s. 8). On äärimmäisen tärkeää huomata, että nykykäytäntö ei ole tämä niissä tilanteissa, joissa alihankkija täyttää sosiaalihuollon verottomuutta koskevat edellytykset. Esimerkiksi yksityisen päiväkodin ostaessa ateriapalvelut esimerkiksi toiselta yksityiseltä päiväkodilta, ateriapalveluveloitus on tämän hetkisen verotuskäytännön mukaisesti veroton. Näkemyksemme mukaan hallituksen esityksen sisältämä lause antaa täten virheellisen kuvauksen tämän hetkisestä tilanteesta.

Hallituksen esityksen sivulla 4 nykytilan ja ehdotettujen muutosten yleisessä arvioinnissa on sanottu, että ”Varhaiskasvatusta koskevalla hallinnollisella muutoksella ei olisi vaikutusta verottomuuden laajuuteen”. Jotta tämä yksityisille päiväkodeille äärimmäisen tärkeä asia pitää paikkansa, tulee nähdäksemme sivulla 8 kirjoitettua, edellisessä kappaleessa avattua lausetta muuttaa. Varhaiskasvatuksen harjoittajan alihankintana hankkimat tavarat ja palvelut voisivat edelleen olla verottomia verottomuuden edellytyksien täyttyessä.

Nykyisen verotuskäytännön säilyvyyden korostaminen on hyvin tärkeää alan toimijoille. On myös syytä huomioida, että jos kaikki varhaiskasvatuksen alihankintapalvelut muuttuisivat nykykäytännöstä poiketen

verollisiksi, tällä olisi vaikutusta yksityisten palveluntarjoajien hintoihin (tai toiminnan mahdollistumiseen myytäessä kunnille, kulujen noustessa ja saatujen tuottojen pysyessä muuttumattomina) ja toimintatapoihin (koska aterioiden valmistus itse tulisi palveluntarjoajille ostopalvelua edullisemmaksi ostopalvelun sisältäessä ALV:n 14 %).

**Pienet sanamuotomuutokset pykälään**

AVL 38 §:ään esitetyt sanamuotomuutokset ovat kannatettavia tarkennuksia.

## Jatkoselvittelyä vaativat asiat

Olemme keskustelleen hallituksen esityksestä sekä Valtiovarainministeriön että Verohallinnon edustajien kanssa. Jos muusta lainsäädännöstä johtuen tukipalvelujen tuottajilta poistetaan ilmoitusmahdollisuus kunnalle, eikä uutta valvontakeinoa järjestetä, kyse ei ole enää yhteiskunnan valvonnan alaisesta palvelusta. Tällöin verottomuuden peruste myynneiltä poistuu. Arvonlisäverotuksessa verottomuus on poikkeus pääsääntöön. Valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa keskustelujen perusteella heidän yksiselitteinen kantansa on, että kun palvelut eivät ole yhteiskunnan valvonnan alaisia, näiden palvelujen myynnistä on suoritettava arvonlisävero. Verohallinnon ohjeessa on tälläkin hetkellä selkeät vaatimukset myynnin verottomuudelle.

Arvonlisäverottomuuden säilyttämiseksi on äärimmäisen tärkeää turvata, että tukipalvelujen tuottajilla säilyy itsenäinen mahdollisuus pysyä yhteiskunnan valvonnan piirissä. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi velvoittamalla paikalliset AVI:t rekisteröimään myös tukipalvelujen tuottajia supistetummilla kriteereillä, velvoittamalla maakunta ylläpitämään tämän hetkistä kunnalle ilmoittamismenettelyä vastaavaa rekisteriä tai muulla hyväksi katsotulla keinolla. Yhteiskunnan valvonta on kuitenkin ratkaistava myynnin verottomuuden säilyttämiseksi myös tulevaisuudessa.

Jos sosiaalihuoltopalvelujen tukipalvelut ja varhaiskasvatuksen alihankintapalvelut tulevat arvonlisäverollisuuden piiriin, maksajina ovat näiden palvelujen käyttäjät eli ikäihmiset, vammaiset ja sairaat tai henkilöt, joiden toimintakyky on muun syyn vuoksi alentunut sekä lapsiperheet.

Tulemme mielellämme avaamaan asiaa vielä tarkemmin suulliseen käsittelyyn ja vastaamaan mahdollisiin kysymyksiinne.